

μένους της τόπους και ὅρη κεκαλυμμένα ὑπὸ χιόνων και πάγων, ἐν μέρει μόνον ἀναλυομένων, ὁπότεν ἀλληλοδιαδόχως ἐκτίθενται εἰς τὸν ἥλιον, δὲν ἠπόρησα ἂν και εἰς τὸν Ἄρην τὰ αὐτὰ αἷτια ἐπέφερον τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα· ἐβεβαιώθην ὅτι αἱ ὑπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν πλανήτην τοῦτον φαινόμεναι πολικαὶ διαλάμπουσαι κηλίδες προέρχονται ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν κατεψυγμένων ἐκείνων τόπων ζωηρᾶς ἀντανακλάσεως τοῦ φωτός, και ὅτι ἡ μείωσις τῶν εἰρημένων κηλίδων, ὁπότεν ἐκτίθενται εἰς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιρροῆς τοῦ ἀστέρος ἐκείνου· παραδείγματος χάριν ἡ κηλὶς τοῦ μεσημβρινοῦ πόλου ἦν καθ' ὑπερβολὴν μεγάλη τῷ 1781, ὅπερ ἦν ἐπόμενον, διότι ὁ πόλος ἐκεῖνος ἐξήρχετο ἤδη ἐκ δωδεκαμηνιαίας νυκτός και καθ' ἅπαν τὸ διάστημα τοῦτο ἦν ἐσπερημένος τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου· ἦν δὲ ἐλάσσων, ὁπότεν τὸν παρετήρησαν τῷ 1783 και ἡλαττώθη βαθμυδὸν ἀπὸ τῆς 20 Μαΐου μέχρι τῶν μέσων τοῦ Σεπτεμβρίου ὅτε ἐφάνη ὅτι ἐγένετο σάσιμος· κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὁ μεσημβρινὸς πόλος εἶχεν ἀπολαύσῃ ὀκτάμηνον θέρος καθ' ὃ ἀδιαλείπτως εἶχον ἐνεργήσῃ ἐπ' αὐτοῦ αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου· εἶνε δὲ ἀληθές ὅτι κατὰ τὸ τέλος ἦσαν τοσοῦτον λοῦσαι, ὥστε δὲν ἐδύναντο νὰ παράσχῃσι μεγάλην ὠφέλειαν· ἀπ' ἐτέρου μέρους ὁ ἀρκτικός πόλος ὅστις ἀπ' οὗ δώδεκα μῆνας κατὰ συνέχειαν εἶχε μείνῃ ἐκτεθειμένος εἰς τὸν ἥλιον, κατέπεσεν εἰς σκότος βαθύ, ἐφαίνετο ὀλίγον μέγας, εἰ και αὐξηθέντος θεσπαιώς τοῦ ὄγκου του. Τῷ 1783 ὁ πόλος οὗτος δὲν ἦν ὁρατός, ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἄξωνός του ἥτις δὲν μᾶς ἐπέτρεπε νὰ τὸν ἴδωμεν· ὅπως δὲ και ἂν ἦ, ἐπειδὴ ὁ ἄξων τοῦ πλανήτου τοῦτου εἶνε κεκαλυμμένος ἐπὶ τῆς τροχιάς του κατὰ 61^ο 32', αἱ μεταβολαὶ τῶν ὥρων εἰσὶν ὀλίγον ἐπαισθηταί, και ἡ θερμοκρασία διατηρεῖται σχεδὸν ἡ αὐτὴ ὑπὸ πάντα βαθμὸν πλάτους.

(Ἀκολουθεῖ.)

Ο ΥΠΟΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΡΑΖΕΛΟΝΗΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΝΕΩΤΑΤΟΝ.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φυλλάδιον 39.)

ΚΑ'.

ΑΓΩΝΙΑ.

Τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ δωρητήριον ἐγγραφον ἐστάλη εἰς τὸν βασιλεῖα, ὁ καρδινάλιος διέταξε νὰ τὸν μεταφέρουν εἰς Βενεσίαν. Ὁ βασιλεὺς και ἡ αὐλὴ τὸν ἀκολουθήσαν. Αἱ τελευταῖαι τοῦ φωστήρος τοῦτου ἀκτίνες ἐδίδαν ἀκόμη ἀρκετὴν λάμψιν, ὥστε εἰς τὴν ἀκτινοβολίαν αὐτῶν ἀπέρροφῶντο ὅλα τὰ ἄλλα φῶτα. Ἐπειτα, καθὼς ἐλέπεμεν,

δορυφόρος ὢν πιστὸς τοῦ ὑπουργοῦ του, ὁ νέος Λουδοβίκος ἔτρεχε μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς εἰς τὴν τροχίαν τῆς ἑλξείως του. Ἡ νόσος, κατὰ τὴν πρόγνωσιν τοῦ Γκενῶ, εἶχε χειροτερεῦσαι· δὲν ἦτον πλέον προσβολὴ ἀρθρίτιδος, ἦτον προσβολὴ θανάτου. Ἄλλ' εἰς τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου, ἐπροστίθετο και ἀγωνία ἄλλη μεγαλητέρα, ἡ ἀδημονία εἰς τὴν ὁποίαν ἔφερε τὴν ψυχὴν του τὸ δωρητήριον ἐκεῖνο ἐγγραφον, τὸ ὁποῖον εἶχε στείλει εἰς τὸν βασιλεῖα, και, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Κολμπέρ, ὁ βασιλεὺς ἐμελλε νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ χωρὶς νὰ τὸ δεχθῇ. Ὁ καρδινάλιος εἶχε μεγάλην πίστιν, ὡς εἶδαμεν, εἰς τὰς προρρήσεις τοῦ γραμματέως του· ἀλλ' ἡ ποσότης ἦτον μεγάλη, και, ὅσον ἂν ἦτον εὐφυὴς ὁ Κολμπέρ, ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ὁ καρδινάλιος ἐσυλλογίζετο καθ' ἑαυτὸν ὅτι και ὁ πνευματικὸς ἐπίσης ἠδύνατο ν' ἀπατηθῇ, και ὅτι ἦτον τόσον τοῦλάχιστον ἐνδεχόμενον τὸ νὰ μὴ κολασθῇ, ὅσον και τὸ νὰ μὴ τοῦ ἀποδώσῃ τὰ σαράντα του ἑκατομῦρια ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος.

Ἐπειτα, ὅσον ἐβράδυνε νὰ ἐπανεέλθῃ τὸ δωρητήριον, τόσον ὁ Μαζαρίνος εὕρισκεν ὅτι σαράντα ἑκατομῦρια ἤξιζαν τὸν κόπον νὰ κινδυνεύσῃ κατὰ τι ὁ ἄνθρωπος, και νὰ κινδυνεύσῃ μάλιστα πρᾶγμα τόσον ὑποθετικὸν ὡς τὴν ψυχὴν.

Ὁ Μαζαρίνος, και ὡς καρδινάλιος και ὡς πρωθυπουργός, ἦτον σχεδὸν ἄθεος και ὠλωσδιόλου ἐλιστής. Ὅσακις ἡ θύρα ἀνοίγετο, ἐστρέφετο λοιπὸν ἀνῆσυχος πρὸς αὐτὴν, νομίζων ὅτι ἐξέλεπεν ἐμβαιῶν ἐκεῖθεν τὸ ἄθλιον ἐκεῖνο δωρητήριον· ἔπειτα, ἀπατιώμενος εἰς τὴν προσδοκίαν του, ἐπιπτε πάλιν εἰς τὸ προσκέφαλον στενάζων, ἐπανήρχετο και πάλιν ὁ πόνος του, και τὴν ὥρην μᾶλλον ζωηρότερος, ὅσῃ πρὸς στιγμήν τὸν εἶχε λησμονήσει.

Και ἡ βασίλισσα δὲ Ἄννα εἶχεν ἀκολουθήσει τὸν καρδινάλιον· ἡ καρδία τῆς, ἂν και ἡ ἡλικία τὴν εἶχε κάμει περιφίλατον, δὲν ἐβάσταξε νὰ μὴ δεῖξῃ εἰς τὸν ἀγωνιῶντα τοῦτον τὴν λύπην τῆς, κατ' ἄλλους μὲν ὡς γυνή, κατ' ἄλλους δὲ ὡς βασίλισσα.

Ἐνδύθη δὲ, οὕτως εἰπεῖν, ἀπὸ τότε τὸ πένθος τῆς φυσιογνωμονίας, και, ὁμοῦ μὲ αὐτὴν, τὸ ἐνδύθη και ὅλη ἡ αὐλή.

Ὁ δὲ Λουδοβίκος, θέλων νὰ μὴ δεῖξῃ εἰς τὸ πρόσωπόν του ὅτι ἐγένετο εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του, ἔμενε πεισματωδῶς κλεισμένος εἰς τὸ δῶμά του, μὴ ἐλέπων ἄλλον ἄνθρωπον παρὰ τὴν τροφὸν του· ὅσον ἐσυλλογίζετο πλησιάζουσιν τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐμελλε νὰ λάβῃ εἰς χειρὰς του τὴν ἀληθινὴν ἐξουσίαν, τόσον ἐγένετο ταπεινός και ὑπομονητικὸς, συγκεντρώνων εἰς ἑαυτὸν τὰς δυνάμεις του, καθὼς ὅλοι οἱ ἰσχυροὶ θελήσεως ἄνθρωποι, ὅταν ἔχουν τίποτε νὰ ἐκτελέσουν, φυλάττουν ὅλην αὐτῶν τὴν ἐνέργειαν διὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως.

Εἶχε ψαλὴ μυστικῶς τὸ εὐχέλαιον εἰς τὸν κοίτων καὶ τοῦ καρδινάλιου, ὅστις, ἀκολουθῶν νὰ προσποιητῇ ὡς πάντοτε, ἐπάλασε κατὰ τῶν φαινομένων και κατὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, ὑποδεχόμενος διαφοροὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν κλίνην του, ὥς νὰ ἐπασχεν ἀπὸ νόσον εὐθεράπυστον.

Και ὁ Γκενῶ αὐτὸς ἐφύλαττεν ἄκραν καὶ τῆς νό-

σου ταύτης μυστικότητά· ἀπειράνεις ἑρωτώμενος καὶ ἐξεταζόμενος, ἄλλο τι δὲν ἀπεκρίνετο, εἰμὴ· Ἡ Ἐσχότης Του εἶναι νέος ἀκόμη καὶ εὐφωστός· ἀλλ' ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ θὰ γείνη, καὶ ὅταν ὁ Θεὸς ἀπεφάσις νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ σπουδῇ.

Τοὺς τοιοῦτους λόγους, διαδιδόμενους ἀπ' αὐτὸν με μυστικότητά, συστολὴν καὶ ὡς κατὰ προτίμησιν πρὸς ἕκαστον, δύο ἄνθρωποι, ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ καρδιναλίος, ἐσχολιάζαν με μεγίστην προσπάθειαν.

Ὁ Μαζαρίνος, ἐναντίον τῆς προφητείας τοῦ Γκενώ, ἐπλανᾶτο πάντοτε, ἡ μᾶλλον ἐπαίξε τόσο καλὰ τὸ μέρος του, ὥστε οἱ πανουργότεροι τῶν ἀνθρώπων, λέγοντες ὅτι ἐπλανᾶτο, ἀπέδειχναν ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οἱ πλανώμενοι.

Ὁ Λουδοβίκος, μακράν ὦν τοῦ καρδιναλίου δύο ὁλόκληρους ἡμέρας, ὁ Λουδοβίκος, προσηλωμένον ἔχων τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ δωρητηρίου ἐκείνου τὸ ὅποιον ἐκράτει εἰς τόσῃ ἀνησυχίᾳ τὸν καρδιναλίον, ὁ Λουδοβίκος δὲν ἤξευρεν ἀκριβῶς ποία ἦτον ἡ κατάστασις τοῦ Μαζαρίνου. Ὁ υἱὸς τοῦ ἸΓ' Λουδοβίκου, ἀκολουθῶν τὰς πατρικὰς παραδόσεις, τόσο ὀλίγον βασιλεὺς ἦτον ἔως τότε, ὥστε, καὶ τοὶ ἐπιθυμῶν ἐνθέρμως τὴν βασιλείαν, τὴν ἐπεθύμει με τὸν φόβον ἐκείνου τὸν συνοδευόντα ὅλα τὰ ἄγνωστα· ὅθεν, ἀφοῦ ἔκαμε τὴν ἀπόφασίν του, τὴν ὁποίαν δὲν ἐκοινοποίησεν εἰς κανένα, ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Μαζαρίνος συνέντευξιν. Πρώτῃ ἡ βασίλισσα Ἄννα, ἥτις δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὴν κλίνην τοῦ καρδιναλίου, ἤκουσε τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν ἀνέφερεν εἰς τὸν ἀσθενῆ, ὅστις, ἀκούσας αὐτήν, ἐταράχθη.

Με ποῖον σκοπὸν ὁ ΙΔ' Λουδοβίκος ἐζήτηε τὴν συνέντευξιν ταύτην; Ἦθελεν ἄρα γε ν' ἀρνηθῇ τὴν δωρεάν, καθὼς εἶχεν εἰπεῖ ὁ Κολμπέρ; ἡ ἤθελε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ καὶ νὰ τὴν δεχθῇ, καθὼς ἐσυλλογίζετο ὁ Μαζαρίνος; Μολαταῦτα, ἐπειδὴ ὁ ἀσθενὴς ἠθάρτανετο ὅτι ἡ ἀδελφεαὶότης αὕτη ἤβρισκε τοὺς πόνοῦς του, δὲν ἐδίστασε ποτὶς νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν.

— Καλῶς νὰ ὀρίσῃ ἡ Μεγαλειότης Του, καί, πάντοτε καλῶς νὰ ὀρίσῃ, ἐφώναζε νεύσας πρὸς τὸν καθήμενον εἰς τοὺς πόδας τῆς κλίνης τοῦ Κολμπέρ, ὅστις ἐνόησεν ἐντελῶς τοῦ νεύματος ἐκείνου τὴν σημασίαν. Κυρία μου, ἠκολούθησεν ὁ Μαζαρίνος, λαμβάνεις τὴν καλὸσύνην νὰ ἐξαιώσης ἡ Μεγαλειότης Σου τὸν βασιλέα περὶ τῆς εἰλικρινείας τῶν πρὸς αὐτὸν αἰσθημάτων μου;

Ἰπακούσασα εἰς τὴν θέλησίν του, ἡ βασίλισσα Ἄννα ἐσηκώθη, διότι ἐδιάζετο καὶ αὕτη νὰ ἰδῇ τὸ τέλος τῆς ὑποθέσεως τῶν σαράντα ἑκατομμυρίων, ἥτις ἦτον ἡ μυστικὴ φροντίς ὅλων.

Ἀφοῦ ἐξῆλθεν ἡ βασίλισσα, ὁ Μαζαρίνος ἀνεσηκώθη με πολὺν ἀγῶνα, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Κολμπέρ·

— Ἰδοὺ, Κολμπέρ, ἐπέρασαν δύο δυστυχεῖς ἡμέραι! δύο θανατηφόροι ἡμέραι ἐπέρασαν, καὶ βλέπεις ὅτι κάμμιαν εἶδσιν ἀπ' ἐκεῖ πέραν δὲν ἔχομεν.

— Ὑπομονή, Ἐσχώτατε, εἶπεν ὁ Κολμπέρ.

— Τρελλὸς εἶσαι, ἄθλια! με συμβουλευεῖς ὑπομονήν! ὦ! μὰ τὴν ἀλήθειαν, Κολμπέρ, περιπαίξεις

μ' ἐμέ· ἐγὼ ἀποθνήσκω, καὶ σὺ φωνάζεις νὰ περιμείνω!

— Ἐσχώτατε, εἶπεν ὁ Κολμπέρ με τὴν συνήθη ἀταραξίαν του, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ γείνουν τὰ πράγματα καθὼς εἶπα. Ἡ Μεγαλειότης Του ἔρχεται νὰ σὲ ἰδῇ, σημείων ὅτι σοῦ φέρει ὁ ἴδιος τὸ δωρητήριον.

— Τὸ πιστεύεις σὺ, αἱ; Ἐγὼ ἀπ' ἐναντίας εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Μεγαλειότης Του ἔρχεται νὰ μ' εὐχαριστήσῃ.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπανῆλθεν ἡ βασίλισσα Ἄννα· ἐξερχομένη εἰς προὔπαντησιν τοῦ υἱοῦ της, εἶχεν ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς προθαλάμους νέον ἐμπειρικό.

Ὁ ἐμπειρικός οὗτος ἔφερε κόνιν ἥτις ἔμελλε νὰ σώσῃ τὸν καρδιναλίον· τῆς κόνεως ταύτης ἐβάσταζε δεῖγμα ἡ βασίλισσα.

Ἄλλ' ὁ Μαζαρίνος δὲν ἐπερίμενε κόνιν· ὅθεν οὐτε ἠθέλησε νὰ ρίψῃ τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπ' αὐτῆς, λέγων ὅτι ἡ ζωὴ δὲν ἀξίζει τόσοις κόπους διὰ τὴν διατήρησίν της. Ἄλλ' ἐνῶ ἐπρόφερε τὸ φιλοσοφικὸν τοῦτο ἀξίωμα, τὸ μυστικὸν του, τόσον καιρὸν διατηρηθὲν, τοῦ ἐξέφυγε τέλος πάντων.

— Τὸ οὐσιῶδες, κυρία μου, εἶπε, δὲν εἶναι τοῦτο. Πρὸ δύο σχεδὸν ἡμερῶν ἔκαμα εἰς τὸν βασιλέα μικράν τινα δωρεάν· ἔως τώρα, ἀπὸ πολλὴν εὐγένειαν ἀναμφιβόλως, ἡ Μεγαλειότης Του δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξηγηθῇ· ἀλλ' ἔρχεται ἡ στιγμὴ τῶν ἐξηγήσεων, καὶ παρακαλῶ τὴν Μεγαλειότητά Σου νὰ μοῦ εἰπῇς ἂν ὁ βασιλεὺς ἀπεφάσις τίποτε περὶ τοῦτου.

Ἡ βασίλισσα Ἄννα ἠτοιμάσθη ν' ἀποκριθῇ· ὁ Μαζαρίνος τὴν ἐμπόδισε.

— Τὴν ἀλήθειαν, κυρία μου, εἶπε, διὰ τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀλήθειαν! Μὴ κολακεύσης ἄνθρωπον ψυχόρραγοντα με ἐλπίδας ματαίας.

Ταῦτα εἶπε καὶ ἐστάθη, διότι βλέμμα τοῦ Κολμπέρ τὸν εἰδοποίησεν ὅτι ἐπαρρόμησεν.

— Ἠξέυρω, εἶπεν ἡ βασίλισσα Ἄννα λαβοῦσα τὴν χεῖρα τοῦ καρδιναλίου, ἡξέυρω ὅτι ἔκαμες γενναίως, ὅχι μικράν δωρεάν, καθὼς λέγεις μετριοφρονῶν, ἀλλὰ δωρεάν μεγαλοπρεπεστάτην. Ἠξέυρω πόση θὰ ἦτον ἡ λύπη σου, ἂν ὁ βασιλεὺς...

Ὁ Μαζαρίνος ἠκραζέτο, ἂν καὶ νεκρὸς σχεδόν, ὅπως δέκα ζῶντες δὲν ἠδύνατο ν' ἀκροασθῶν.

— Ἄν ὁ βασιλεὺς; ἀπεκρίθη.

— Ἄν ὁ βασιλεὺς, ἠκολούθησεν ἡ βασίλισσα Ἄννα, δὲν ἐδέχετο προσκυνῶς τὴν εὐγενῆ προσφορὰν σου.

Ὁ Μαζαρίνος ἐπεσε πάλιν εἰς τὸ προσκέφαλον καθὼς ὁ Πανταλὼν τῆς κωμωδίας, δηλαδὴ με τὴν ἀπελπισίαν ἀνθρώπου ναυαγοῦντος καὶ ἐγκαταλείποντος πᾶσαν ιδέαν σωτηρίας ὡς ἀδύνατον· ἀλλ' ἐδιατήρησεν ἀκόμη ἀρκετὴν δύναμιν καὶ ἀγχινοῖαν ὥστε νὰ ρίψῃ εἰς τὸν Κολμπέρ ἓν ἀπὸ τὰ βλέμματα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἀξίζουν δέκα ὠδὰς, δηλαδὴ δέκα μεγάλα ποιήματα.

— Δὲν εἶναι ἀλήθεια, ἐπρόσθεσεν ἡ βασίλισσα, ὅτι θὰ ἐξελαμβανες τὴν ἄρνησιν τοῦ βασιλέως σχεδὸν ὡς ὕβριν;

Ὁ Μαζαρίνος ἐκύλισε τὴν κεφαλὴν του εἰς τὰ

προσκέφαλον, χωρίς νά δυνηθῇ νά προσφέρῃ μήτε μίαν συλλαβήν.

Ἡ βασίλισσα ἠπατήθη, ἡ ἐπροσποιήθη ὅτι ἠπατήθη, εἰς τὸ κίνημά του τοῦτο.

— Διὰ τοῦτο, ἐπανελάβε, τὸν ἐφωδίασα μὲ καλὰ συμβουλὰς, καί, ἐπειδὴ μερικοὶ κύριοι, φθονοῦντες ἀναμυθιόλως τὴν δόξαν τὴν ὁποίαν, διὰ τῆς γενναιοτήτος σου ταύτης, ἡ ἀποκτήσης, ἐπάσχιζαν ν' ἀποδείξουν εἰς τὸν βασιλέα ὅτι ἐπρεπε νά μὴ δεχθῇ τὴν δωρεάν αὐτὴν, ἠγωνίσθην ὑπὲρ τῆς ἔξοχότητός σου, καὶ ἠγωνίσθην τόσον ἐπιτυχῶς, ὥστε δὲν θά λάβῃς, ἐλπίζω, τὴν τοιαύτην δυσἀρέσκειαν.

— Ἀ! ἐμουρμούρισεν ὁ Μαζαρίνος μὲ ἀτονισμένους ὀφθαλμούς· ἂ! μοῦ ἔκαμες χάριν, τὴν ὁποίαν δὲν θά λησμονήσω οὔτε στιγμὴν εἰς τὰς ὀλίγας ὥρας ὅσας μοῦ μένει ἀκόμη νά ζήσω!

— Ἀγκαλὰ, χρεωστῶ νά τὸ εἰπῶ, ἠκολούθησεν ἡ βασίλισσα Ἄννα, δὲν κατῴρθωσα χωρὶς δυσκολίαν τὴν χάριν ταύτην εἰς τὴν ἔξοχότητά σου.

— Ἀ! ἀνάθεμα τὸν πειρασμόν! τὸ πιστεύω. ἔχ!

— Τί ἔχεις; διὰ τὸν Θεόν!

— Τί ἔχω; καίομαι.

— Ὑποφέρεις λοιπὸν πολὺ;

— Καθὼς ὁ κολασμένος.

Ὁ Κολμπέρ ἤθελε νά ἐγίνετο ἄφαντος ὑποκάτω τοῦ πατώματος.

— Ὡστε λοιπὸν, ἐπανελάβεν ὁ Μαζαρίνος, ἡ Μεγαλειότης σου πιστεύεις ὅτι ὁ βασιλεὺς . . . Ἐδῶ ἐστάθῃ ὀλίγας στιγμὰς . . . — ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔρχεται ἔδῳ νά μ' εὐχαριστήσῃ;

— Πιστεύω, εἶπεν ἡ βασίλισσα.

Ὁ Μαζαρίνος ἐκεραυνοβόλησε τὸν Κολμπέρ μὲ τὸ τελευταῖον βλέμμα του.

Τὴν στιγμὴν ταύτην οἱ κλητῆρες ἀνήγγειλαν τὸν βασιλέα εἰς τοὺς προθαλάμους, ὅπου ἐπεσωρεύετο πλῆθος πολὺ αὐλικῶν. Ἡ ἀγγελία αὕτη ἐπέφερε ταραχὴν καὶ μετακίνησιν ἐπίπλων, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὠφεληθεὶς ὁ Κολμπέρ ἐφυγεν ἀπὸ τὴν ὀπισθεν τῆς κλίνης θύραν. Ἡ βασίλισσα Ἄννα ἐσηκώθη, καὶ ἐπερίμενεν ὀρθὴ τὸν υἱὸν τῆς. Ὁ Λουδοβίκος ἐφάνη εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ κοιτώματος, μὲ τοὺς ὀφθαλμούς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς, ὅστις δὲν ἐλάμβανεν οὔτε τὸν κόπον πλέον νά κινήθῃ διὰ τὴν ἐπίγειον ταύτην Μεγαλειότητα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐσυλλογίζετο ὅτι δὲν εἶχε πλέον τίποτε νά περιμεῖνῃ.

Εἰς τῶν κλητῆρων ἐπλησίασε θρόνον εἰς τὴν κλίνην. Ὁ Λουδοβίκος ἐχαιρέτησε τὴν μητέρα του, ἔπειτα τὸν καρδινάλιον, καὶ ἐκάθησεν. Ἡ βασίλισσα ἐκάθησε καὶ αὐτή.

Ἐπειτα, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς ἐκύτταζεν ὀπίσω του, ὁ κλητὴρ ἐνόησε τὸ βλέμμα τοῦτο, ἔκαμε νεῦμα, καὶ ὅσοι αὐλικοὶ ἔμεναν ἀκόμη εἰς τὰς θύρας ἀπεμακρύνθησαν ἀμέσως.

Ἐπесαν λοιπὸν τὰ βελούδινα παραπετάσματα, καὶ ὁμοῦ μὲ αὐτὰ ἡ σιωπὴ εἰς τὸν κοιτῶνα.

Ὁ βασιλεὺς, νεώτατος ὢν ἀκόμη καὶ δειλότατος ἐμπροσθεν ἀνδρὸς, τὸν ὁποῖον, ἀφοῦ ἐγεννήθη, ἐγνώρισεν ὡς κύριόν του, τὸν ἐσέβετο ἀκόμη περισσότερον ὑπὸ τὸ μεγαλεῖον ἐκεῖνο τοῦ θανάτου· δὲν

ἐτόλμα λοιπὸν ν' ἀρχίσῃ τὴν συνομιλίαν, αἰσθανόμενος ὅτι πᾶσα λέξις ἐπρεπε νά ἔχῃ σημασίαν, ὅχι μόνον ἐπὶ τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων τοῦ ἄλλου κόσμου.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν καρδινάλιον, εἰς καὶ μόνος διαλογισμὸς τὸν ἐκυρίευεν, ἡ δωρεά του. Τὴν καταβεβλημένην ἐκείνην ὄψιν, τὸ ἄχαρι ἐκεῖνο βλέμμα, δὲν τὰ ἐπροξένει εἰς αὐτὸν ὁ πόνος, ἀλλ' ἡ προσδοκία τῆς εὐχαριστήσεως ἣτις ἔμελλε νά ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ βασιλέως, καὶ νά καταστρέφῃ πᾶσαν ἐλπίδα ἀποδόσεως.

Πρῶτος ὁ Μαζαρίνος ἔλυσεν τὴν σιωπὴν.

— Ἦλθες, εἶπε, Μεγαλειότατε, νά ἐγκατασταθῇς εἰς Βενσέν;

Ὁ Λουδοβίκος ἐνευσε καταφατικῶς.

— Μεγάλῃν εὐνοίαν, ἠκολούθησεν ὁ Μαζαρίνος, δείχνεις εἰς ἄνθρωπον ἀποθνήσκοντα, καὶ αὕτη θά κάμῃ τὸν θάνατόν του γλυκύτερον.

— Ἐλπίζω, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἔρχομαι νά ἐπισκεφθῶ, ὅχι ἄνθρωπον ἀποθνήσκοντα, ἀλλ' ἀσθενὴ ἐπιδεικτικὸν θεραπείας.

Ὁ Μαζαρίνος ἐνευσε διὰ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸ νεῦμα ἐκεῖνο ἐσήμαινεν·

— Ἡ Μεγαλειότης σου εἶσαι πολὺ καλὸς, ἀλλ' ἐγὼ περὶ τούτου ἤξεύρω περισσότερα.

— Τελευταία εἶναι αὕτη ἡ ἐπίσκεψις, εἶπε, Μεγαλειότατε, τελευταία.

— Ἄν ᾔται τοῦτο, κύριε καρδινάλιε. εἶπεν ὁ ἸΑ' Λουδοβίκος, ἔρχομαι καὶ τελευταίαν φορὰν νά λάβω τὰς συμβουλὰς ὁδηγοῦ εἰς τὸν ὁποῖον χρεωστῶ τὸ πᾶν.

Ἡ βασίλισσα Ἄννα ἡ Αὐστριακὴ ἦτον γυνή· δὲν ἠμπόρσεν λοιπὸν νά κρατήσῃ τὰ δάκρυα. Ὁ Λουδοβίκος ἐφάνη καὶ αὐτὸς πολλὰ κατανυγμένος, καὶ ὁ Μαζαρίνος περισσότερον ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς δύο, ἀλλὰ δι' ἄλλα αἰτία. Ἐπεκράτησε καὶ πάλιν σιωπὴ· ἡ βασίλισσα ἐσφόγγισε τὰ δάκρυά της, καὶ ὁ Λουδοβίκος ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὸ σταθερὸν ἥθος του.

— Ἐλέγα, ἠκολούθησεν ὁ βασιλεὺς, ὅτι χρεωστῶ πολὺ εἰς τὴν ἔξοχότητά σου.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ καρδινάλιου κατέφαγαν τὸν ἸΑ' Λουδοβίκον, διότι ἠσθάνετο πλησιάζουσαν τὴν μεγάλην καὶ κρίσιμον στιγμὴν.

— Καί, ἠκολούθησεν ὁ βασιλεὺς, ἡ κυριώτερά αἰτία τῆς ἐπισκέψεώς μου εἶναι νά σ' εὐχαριστήσω εὐλικρινῶς διὰ τὸ τελευταῖον φιλικὸν δεῖγμα, τὸ ὁποῖον ἠθέλησες νά μοῦ στείλῃς.

Αἱ παρειαὶ τοῦ καρδινάλιου ἐκοιλώθησαν, τὰ χεῖλην του ἐμισάνοιζαν, καὶ ὁ γαστρώτερος στεναγμὸς τῆς ζωῆς του ἠτοιμάσθη νά ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ στήθος του.

— Βασιλεῦ, εἶπε, θά γυμνώσω τὴν πτωχὴν μου οἰκογένειαν· θά καταστρέψω ὅλους τοὺς ἐδικούς μου, διὰ τὸ ὁποῖον ἴσως θά κατηγορηθῶ· ἀλλὰ τοῦλάχιστον δὲν θά εἰπῇ ὁ κόσμος ὅτι ἠρνήθην νά θυσιάσω τὸ πᾶν εἰς τὸν βασιλέα μου.

Ἡ βασίλισσα Ἄννα ἄρχισε πάλιν τοὺς κλαυθμούς της.

— Φίλτατε κύριε Μαζαρίνε, ἠκολούθησεν ὁ βασιλεὺς μὲ ὕψος σοβαρώτερον παρ' ὅτι ἠδύνατο νά

περιμείνῃ κάθεις ἀπὸ τὴν νεότητά του, κακὰ μ' ἐνόησες, καθὼς βίλεπω.

Ὁ Μαζαρίνος ἀνεστηκώθη ἐπὶ τοῦ ἀγκωνός του.

— Δὲν πρόκειται ποτὼς ἐδῶ νὰ καταστραφῇ ἡ ἀγαπητὴ οἰκογένειά σου, οὔτε νὰ γυμνωθοῦν οἱ ὑπηρέται σου. ὦ! ὄχι, αὐτὸ δὲν θὰ γείνη.

— Κάτι θὰ μοῦ ἀφήσῃ, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Μαζαρίνος· ἀς τοῦ ἐβγάλωμεν λοιπὸν τὸ μεγαλύτερον κομμάτιον.

— Ὁ βασιλεὺς κοντεύει νὰ καταнуχθῇ καὶ νὰ δεῖξῃ γενναιοῦτητα, ἐσυλλογίσθη ἡ βασίλισσα, ἀς μὴ τὸν ἀφήσωμεν λοιπὸν νὰ πτωχύνῃ· εὐκαιρία τοιαύτη πλουτισμοῦ δὲν θὰ παρουσιασθῇ ποτέ.

— Βασιλεῦ, εἶπε μεγαλοφώνως ὁ καρδινάλιος, ἡ οἰκογένειά μου εἶναι πολυάριθμος, καὶ αἱ ἀνεψιαί μου θὰ μείνουν εἰς μεγάλην στέρησιν ὅταν ἐγὼ δὲν θὰ ζῶ πλέον.

— ὦ! ἔσπευσε νὰ τὸν διακόψῃ ἡ βασίλισσα, μὴν ἀνησυχῆς εἰς τὸ παραμικρὸν περὶ τῆς οἰκογενείας σου, φίλτατε κύριε Μαζαρίνε· δὲν θὰ ἔχωμεν φίλους πολυτιμωτέρους ἀπὸ τοὺς φίλους σου· αἱ ἀνεψιαί σου θὰ ᾔναι τέκνα μου, ἀδελφαί τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος· καὶ, ἂν θὰ γίνωνται βασιλικαὶ χάριτες εἰς τὴν Γαλλίαν, θὰ γίνωνται δι' ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀγαπᾷς.

— Καπνός! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Μαζαρίνος, ὅστις ἐγνώριζεν ἀπὸ πάντα ἄλλον καλῆτερα ποίαν πίστιν πρέπει νὰ δίδῃ κάνεις εἰς τὰς ὑποσχέσεις τῶν βασιλέων.

Ὁ Λουδοβίκος ἀνέγνωνσε τὸν διαλογισμὸν τοῦτον τοῦ ἀποθνήσκοντος εἰς τὸ πρόσωπόν του.

— Ἡσύχατε, φίλτατε κύριε Μαζαρίνε, τοῦ εἶπε μὲ μικρὸν καὶ εἰρωνικὸν μειδιάμα, αἱ κύριαι Μαζαρίνου, στερούμεναι τῆς ἔξοχότητός σου, θὰ στερηθοῦν τοῦ πολυτιμωτέρου τῶν ἀγαθῶν των, καὶ μολαταῦτα θὰ ἔχουν τὴν πλουσιωτέραν κληρονομίαν τῆς Γαλλίας, καὶ ἐπειδὴ ἠθέλησες νὰ μοῦ δώσης τὴν προικὰ των...

Ὁ καρδινάλιος ἐκύτταζε καρδιοκτυπῶν.

— Ἐγὼ τὴν ἀποδίδω εἰς αὐτάς, ἠκολούθησεν ὁ Λουδοβίκος ἐβγάζων ἀπὸ τὸ στήθος του καὶ ἐκτείνων πρὸς τὴν κλίνην τοῦ καρδινάλιου τὸ δωρητήριον τὸ ὁποῖον πρὸ δύο ἡμερῶν εἶχεν ἐγείρει τόσους κλύδωνας εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Μαζαρίνου.

— Τί σοῦ εἶπα ἐγὼ, ἔξοχώτατε, ἐμουρμούρισεν ὀπισθεν τῆς κλίνης φωνὴ διελθοῦσα ὡς πνοή.

— Μοῦ ἐπιστρέφεις, Μεγαλειότατε, τὴν δωρεάν μου, ἐφώναξεν ὁ Μαζαρίνος, ταραχθεὶς τόσον ἀπὸ τὴν χαρὰν, ὥστε ἐλησμώνησε τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναλάβει εὐεργέτου πρόσπων.

— Ἐπιστρέφεις, Μεγαλειότατε, τὰ σαράντα ἑκατομμύρια, ἐφώναξεν ἡ βασίλισσα Ἄννα, ἐκπλαγεῖσα εἰς τοιοῦτον βαθμὸν καὶ αὐτὴ, ὥστε ἐλησμώνησεν ἐπίσης τὸ πρόσωπον τῆς τεθλιμμένης.

— Ναί, κύριε καρδινάλιε, ναί, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος, σχίζων τὸ ἐγγράφον, τὸ ὁποῖον ὁ Μαζαρίνος δὲν εἶχε τολμήσει ἀκόμη νὰ λάβῃ εἰς χεῖράς του, Ναί, σχίζω τὸ ἐγγράφον τοῦτο τὸ ὁποῖον ἐγύμνονεν ὁλόκληρον οἰκογένειαν. Τὰ πλούτη ὅσα ἡ ἔξοχότης Του ἀπέκτησεν εἰς τὴν

ὑπηρεσίαν μου εἶναι ἐδικὰ του, καὶ ὄχι ἐδικὰ μου.

— Ἀλλὰ, βασιλεῦ, ἐφώναξεν ἡ βασίλισσα Ἄννα, συλλογίζεσαι ὅτι ἡ Μεγαλειότης σου δὲν ἔχεις οὔτε δέκα χιλιάδας σκούδων εἰς τὰ ταμειῖόν σου;

— Κυρία μου, ἔκαμα τὴν πρώτην βασιλικὴν μου πράξιν, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ ᾔναι καλὸς καὶ ἄξιος οἰωνὸς διὰ τὴν βασιλείαν μου.

— Ἄ! Μεγαλειότατε, ἔχεις δίκαιον, ἐφώναξεν ὁ Μαζαρίνος, εἶναι μεγάλη τῷ ὄντι, εἶναι γενναία τῷ ὄντι αὐτὴ ἡ πράξις σου.

Καὶ ἐκύτταζε τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ διασπαρμένα ἐπὶ τῆς κλίνης κομμάτια τοῦ ἐγγράφου, θέλων νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἐσχίσθη τὸ πρωτότυπον καὶ ὄχι ἀντίγραφον.

Τέλος πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ του ἀπήντησαν τὸ κομμάτιον ἐκεῖνο ὅπου εὕρισκετο ἡ ὑπογραφή του, καὶ, ἀναγνωρίσας αὐτὴν, ἔπεσε, λειποθυμῶν ἀπὸ ἡδονῆς, εἰς τὸ προσκέφαλον.

Ἡ βασίλισσα Ἄννα, ἀδυνατοῦσα νὰ κρύψῃ τὴν λύπην της, ὕψονε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανόν.

— Ἄ! βασιλεῦ, ἐφώναξεν ὁ Μαζαρίνος· Ἄ! βασιλεῦ, θὰ σύρῃς τὰς εὐλογίας, ὦ Θεέ μου! θὰ σύρῃς τὴν ἀγάπην ὅλης μου τῆς οἰκογενείας!—per Bacco! ἂν ποτὲ κάνεις ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μου τολμήσῃ νὰ σέ δυσαρστήτῃ εἰς τὸ παραμικρὸν, βασιλεῦ, ἀγρίωσεν τὰ ὀφρύδια, καὶ ἐβγαίνω εὐθὺς ἀπὸ τὸν τάφον μου.

Ἡ κωμικὴ αὕτη ἐκφώνησις δὲν ἐπροξένησεν ὄλον τὸ ἀποτελεσμα τὸ ὁποῖον ἐπερίμενεν ὁ Μαζαρίνος. Ὁ Λουδοβίκος εἶχε μεταβῇ εἰς σκέψεις ἄλλας ἀνωτέρας, ἡ δὲ βασίλισσα Ἄννα, μὴ δυναμένη νὰ ὑποφέρῃ (χωρὶς νὰ κυριευθῇ ἀπὸ τὸν θυμὸν τὸν ὁποῖον ἠθάνετο βρυχώμενον εἰς τὸ στήθος της) μῆτε τὴν μεγαλοφυλίαν τοῦ υἱοῦ της, μῆτε τὴν ὑποκρισίαν τοῦ καρδινάλιου, ἐσηκώθη καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν κοιτῶνα, χωρὶς νὰ τὴν μέλῃ ἂν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐγίνετο καταφανὲς τὸ πείσμά της.

Ὁ Μαζαρίνος τὰ ἐμάντευσεν ὅλα· ὅθεν, φοβούμενος μήπως ὁ ΙΑ' Λουδοβίκος μεταβάλλῃ τὴν πρώτην του ἀπόφασιν, καὶ θέλων νὰ δώσῃ χώραν εἰς ἄλλας σκέψεις, ἄρχισε νὰ κραυγάζῃ, καθὼς ἔμελλε μετὰ ταῦτα νὰ πράξῃ ὁ Σκαπίνος εἰς τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην ἀστειολογίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ δύσκολος καὶ μεμφίμοιρος Βουαλώ ἐτόλμησε νὰ κατηγορήσῃ τὸν Μολιέρ.

Ἐν τούτοις, ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἱ κραυγαὶ κατευνάσθησαν, καὶ, ὅταν ἡ βασίλισσα Ἄννα ᾔτιον ἐκτὸς τοῦ κοιτῶνος, ἔπαυσαν ὁλωσδιόλου.

— Κύριε καρδινάλιε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ἔχεις τώρα κάμμιαν παραγγελίαν νὰ μοῦ δώσης;

— Βασιλεῦ, ἀπεκρίθη ὁ Μαζαρίνος, εἶσαι ἤδη ἡ σοφία αὐτόχρημα, εἶσαι ἡ φρόνησις προσωποποιημένη· περὶ γενναιοῦτητος δὲν ὁμιλῶ· ὅ,τι ἐπραξες αὐτὴν τὴν στιγμήν ὑπερβαίνει ὅσα ποτὲ οἱ γενναίότεροι ἄνδρες τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων χρόνων ἐπραξαν.

Ὁ βασιλεὺς ἔμεινε ψυχρὸς εἰς τὸ ἐγκώμιον τοῦτο.

— Ὡστε λοιπὸν, εἶπε, περιορίζεσαι εἰς μόνην τὴν εὐχαρίστησιν, κύριε· καὶ ἡ ἐμπειρία σου, ἥτις

εἶναι πολὺ περισσώτερον ἐγνωσμένη πρὸς τὴν σοφίαν μου, τὴν φρονήσιν μου καὶ τὴν γενναιότητά μου, δὲν εὐρίσκει φιλικὴν τινα παραγγελίαν ἥτις νὰ μοῦ χρησιμεύσῃ εἰς τὸ μέλλον;

Ὁ Μαζαρίνος ἐστάθη ὀλίγον συλλογισζόμενος.

— Ἐπράξεις, τοῦ εἶπεν, εὐεργεσίαν μεγάλην εἰς ἐμέ, διπλαδὴ εἰς τοὺς ἐδικούς μου, βασιλεῦ.

— Ἀς τ' ἀφῶσωμεν πλέον αὐτὸ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Θέλω λοιπὸν, ἠκολούθησεν ὁ Μαζαρίνος, θέλω λοιπὸν καὶ ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω τι εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν σαράντα ἑκατομμυρίων, τὰ ὅποια τόσον βασιλοπρεπῶς ἐγκαταλείπεις.

Ὁ Λουδοβίκος ἔδειξε διὰ τοῦ κινήματός του ὅτι ὅλαι αἱ τοιαῦται κολακεῖται τὸν ἡνώχλουν.

— Θέλω, ἐπανελάβεν ὁ Μαζαρίνος, νὰ σοῦ δώσω μίαν μόνην συμβουλήν· ναι, μίαν μόνην συμβουλήν, ἀλλὰ συμβουλήν πολυτιμωτέραν ἀπὸ τὰ σαράντα αὐτὰ ἑκατομμύρια.

— Κύριε καρδινάλιε! τὸν διέκοψεν ὁ Ἰα' Λουδοβίκος.

— Βασιλεῦ, ἄκουσε τὴν συμβουλήν αὐτήν.

— Ἀκούω.

— Πλησίασε, βασιλεῦ, διότι δὲν ἔχω πλέον δύναμιν . . . πλησιέστερα, βασιλεῦ, πλησιέστερα.

Ὁ βασιλεὺς ἔσκυψεν ὅλος εἰς τὴν κλίνην τοῦ ψυχρὰ γαγγυόντος.

— Βασιλεῦ, εἶπεν ὁ Μαζαρίνος, τόσον χαμηλὰ ὥστε ἡ πνοὴ τῆς λαλιάς του ἔφθασε μόνῃ, ὡς παραγγελία τοῦ τάφου, εἰς τὴν προσεκτικὴν τοῦ νέου βασιλείως ἀκοήν . . . βασιλεῦ, μὴν ἔχῃς ποτὲ πρωθυπουργόν.

Ὁ Λουδοβίκος ὠρθώθη ἐκστατικός. Ἡ συμβουλή αὕτη ἦτον ἐξομολόγησις. Καὶ θησαυρὸς ἦτον τῷ ὄντι ἡ εὐλιχρινὴς αὕτη ἐξομολόγησις τοῦ Μαζαρίνου. Ἡ κληροδοσία τοῦ καρδινάλιου πρὸς τὸν βασιλέα συνίστατο εἰς πέντε μόνον λέξεις· ἀλλ' αἱ πέντε αὐταὶ λέξεις, ὁ Μαζαρίνος τὸ εἶπεν, ἀξίζαν σαράντα ἑκατομμύρια.

Ὀλίγας στιγμὰς ὁ Λουδοβίκος ἔμεινεν ἀπόπληκτος. Ὁ Μαζαρίνος ὅμως ἐφάνη ὅτι εἶπε λόγον πολλὰ φυσικόν.

— Τώρα, ἐκτὸς τῆς οἰκογενείας σου, ἠρώτησεν ὁ νέος βασιλεὺς, ἔχεις κανένα ἄλλον νὰ μοῦ συστήσῃς, κύριε Μαζαρίνε;

Εὐσμός μικρὸς ἠκούσθη ὀπισθεν τῶν παραπετασμάτων τῆς κλίνης. Ὁ Μαζαρίνος ἐνόησε.

— Ναί, ναί, ἐφώναξε μεζωπρότητα· ναί, Μεγαλειότατε· θὰ σοῦ συστήσω ἄνθρωπον φρόνιμον, ἄνθρωπον τίμιον, ἄνθρωπον ἐπιτήδειον.

— Λέγε τ' ὄνομά του, κύριε καρδινάλιε.

— Τ' ὄνομά του σοῦ εἶναι σχεδὸν ἄγνωστον ἀκόμη, βασιλεῦ· εἶναι ὁ κύριος Κολμπέρ, ὁ ἐπιμελητὴς μου. Ὡ! δοκίμασέ τον, ἐπρόσθεσεν ὁ Μαζαρίνος τονίζων δυνατὰ τὴν φωνήν του· ὅ,τι μοῦ προεῖπε μοῦ συνέβη· ἔχει νοῦν διορατικόν, καὶ ποτὲ δὲν ἠπατήθη, οὔτε εἰς τὰ πράγματα, οὔτε εἰς τὰ πρόσωπα, τὸ ὅποσον εἶναι περισσοτέρως ἀπορίας ἀξίον. Βασιλεῦ, σοῦ χρεωστῶ πολλά, ἀλλὰ νομί-

ζω ὅτι σοῦ τὰ πληρόνω δὲα δίδωμ εἰς τὴν Μεγαλειότητά σου τὸν κύριον Κολμπέρ.

— Ἀς ἦναι, εἶπε με ἀδιαφορίαν ὁ Λουδοβίκος, διότι, καθὼς τὸ ἔλεγεν ὁ Μαζαρίνος, τ' ὄνομα τοῦτο τοῦ Κολμπέρ τοῦ ἦτον ὀλωσδιόλου ἄγνωστον, καὶ ἐξελάμβανε τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦτον τοῦ καρδινάλιου ὡς παραφροσύνην ἀνδρὸς ἀπονήσκοντος.

Ὁ καρδινάλιος εἶχε πέσει πάλιν εἰς τὸ προσκέφαλον.

— Αὐτὴν τὴν φορὰν πλέον, ἔχε ὑγίειαν, βασιλεῦ . . . ἔχε ὑγίειαν, ἐμυρμούριζεν ὁ Μαζαρίνος. . . Ἀπέκαμα, καὶ ἔχω ἀκόμη τραχὺν δρόμον νὰ κάμω πρὶν παρουσιασθῶ ἔμπροσθεν τοῦ νέου κυρίου μου. . . ἔχε ὑγίειαν, βασιλεῦ.

Ὁ νέος βασιλεὺς ἠσθάνθη ὕγρους ἀπὸ τὰ δάκρυα τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἐσκυψε πρὸς τὸν ψυχρὰ γαγγυόντα, ὅστις ἦτον σχεδὸν λείψανον, καὶ ἔπειτα ἔφυγε κατεσπευσμένως.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.

Αἱ ὁμιλούμεναι καθ' ὅλην τὴν γῆν γλώσσαι ἀριθμοῦνται ἐν γένει εἰς 2000, αἱ δὲ διάλεκτοι αὐτῶν εἰς 5000. Διαιροῦσι δὲ αὐτὰς εἰς πέντε μεγάλας κλάσεις, ἐκ τῶν πέντε μερῶν τοῦ κόσμου, δηλ. εἰς γλώσσας τῆς Ἀσίας, τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ὠκεανίας· ἐκάστη δὲ τῶν κλάσεων τούτων ὑποδιαιρεῖται εἰς οἰκογενείας.

Ἐκτὸς τῶν διαιρέσεων τούτων, οἱ γλωσσογράφοι διακρίνουσιν τῷ ὀνόματι ὁμάδος Ἰνδο-Γερμανικῆς ἢ μᾶλλον Ἰνδο-Εὐρωπαϊκῆς ἄθροισιν οἰκογενειῶν τινων, αἵτινες παρουσιάζουσιν ἅπασαι, μεταξύ των, σημεῖα ἀναμφίβολα συγγενείας. Εἶναι δὲ αὗται αἱ οἰκογένειαι Ἰνδική, Περσική, Ῥωμαϊκὴ, Γερμανικὴ, Σλαβικὴ καὶ Κελτικὴ.

Τὸ ἀντικείμενον τοῦτο νομίζομεν ἀρκετὰ περίεργον καὶ ἀξίον τῆς προσοχῆς τῶν ἀναγνωστῶν μας, διὸ ἐπιχειροῦμεν νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα σύντομόν τινα εἰδήσιν περὶ ὅλων ἐν γένει τῶν γλωσσῶν τῆς Οἰκουμένης παλαιῶν τε καὶ νεωτέρων, ἀρχόμενοι ἀπὸ τὰς τῆς Ἀσίας, τῆς καὶ κοιτίδος νομιζομένης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Γλῶσσαι τῆς Ἀσίας.

Αἱ γλώσσαι αὗται περιλαμβάνουσιν τὰς Σημητικὰς, καυκασικὰς, περσικὰς, Ἰνδικὰς, ταταρικὰς καὶ τὰς τῆς Σιβηρίας.

α. Σημητικαὶ Γλῶσσαι.

Αἱ Σημητικαὶ Γλῶσσαι διαιροῦνται εἰς πέντε κλάδους, τὸν Ἑβραϊκόν, Συρικόν, Μηδικόν, Ἀραβικόν καὶ Ἀβυσινόν.

Ὁ Ἑβραϊκὸς κλάδος περιλαμβάνει

1. Τὴν Ἑβραϊκὴν Γλῶσσαν, ὑποδιαιρουμένην